

TAMPEREEN YMPÄRISTÖTERVEYDEN VALVONTASUUNNITELMA 2011- 2014

8. ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA JA ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT 2011-2014

Perusteet

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran laatima valtakunnallinen ohjelma eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista (EHO) 2011. EHO on osa ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa (Ymppiohjelma) ja (EY) N:o 882/2004 valvonta-asetuksen mukaista elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa (VASU).

Kunnan valvontasuunnitelma

Kunnallisessa suunnitelmassa kunnan tulee kuvata miten kunnaneläinlääkärille määrättyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoito on alueella järjestetty. Erityisesti tulee kuvata valvontakohteet, hyväksymismenettelyt, tarkastusten suunnittelu ja toteutus, näytteenotto, hallinnolliset pakkokeinot sekä valvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi.

8.1 Voimavarat

Tampereen eläinlääkintähuollon henkilökuntaan kuuluvat kaupungineläinlääkäri ja eläinlääkäri.

Suunnitelman liitteenä on resurssitarpeen kartoitus –lomake.

8.1.1 Henkilökunnan täydennyskoulutussuunnitelma

Vuosina 2011 – 2014 osallistutaan vähintään yhteen hallintomenettelyjä käsittelevään koulutukseen. Hallintomenettelyjä koskeviin koulutuksiin on osallistuttu myös vuosina 2009 – 2010.

Vuosittain eläinlääkäri osallistuu keskimäärin 5 htpv verran eläinlääkintähuollon koulutuksiin ja kaupungineläinlääkäri tarvittaessa 1 – 5 htpv.

Koulutussuunnitelmaa täydennetään vuosittain koulutustarpeiden ja –tarjonnan mukaan.

Esimerkkejä tiedossa olevista seminaareista ja koulutuksista:

Eviran ajankohtaisseminaarit eläinten hyvinvoinnista

Eviran tutkimusseminaari: Emolehmätuotanto kylmissä tuotanto-olosuhteissa: rehut, ruokinta ja tuotanto-olosuhteet 18.1.11

Eviran järjestämät koulutukset eläintaudeista ja eläinten tuonnista ja viennistä

Eviran järjestämä koulutus TRACES-järjestelmästä

Aluehallintoviraston järjestämät eläintauti- ja eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvät työkokoukset

Hallintomenettelyjä koskeva koulutus

Suomen eläinlääkäripäivät
World Veterinary Congress 10. – 14.10.2011, Capetown SA
Minding Animals Conference 1. - 7.7. 2012, Utrecht University, Netherlands

8.2 Tietojärjestelmät ja eläinrekisterien käyttö

Vuonna 2011 haetaan käyttöoikeudet TRACES-järjestelmään sekä Eviran ylläpitämiin eläinrekistereihin (lammas-, vuohi-, sika- ja nautarekistereihin). Mikäli ELITE-ohjelman käyttö laajennetaan kuntiin, se otetaan käyttöön heti sen valmistuttua. Myös käyttöoikeudet yleiseen eläinrekisteriin, valvonnan viranomaisrekisteriin ja eläintenpitokieltorekisteriin haetaan heti näiden valmistuttua. Tietojärjestelmien käytöstä järjestettäviin koulutuksiin on tarkoitus osallistua mahdollisimman pian järjestelmien käyttöoikeuksien hakemisen jälkeen.

8.3 Yhteistyö ja viestintä

8.3.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Eläinlääkintähuollon osalta viestinnän ja tiedotuksen vastuhenkilö on kaupungineläinlääkäri. Käytännön viestintä- ja tiedotustehtäviä hoitaa myös valvontaa tekevä eläinlääkäri. Aluehallintovirastoon pidetään yhteyttä jatkuvasti tarvittaessa puhelimitse, sähköpostitse ja työkokouksien ja muiden koulutustapahtumien yhteydessä henkilökohtaisesti. Aluehallintovirastoon ja terveysviranomaisille (kaupunginepidemiologi) tehdään tarvittaessa ilmoitukset eläintautilainsäädännössä säädettyjen ilmoitusvelvollisuuksien mukaisesti. Yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin valvonnassa Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontaeläinlääkäriin kanssa jatketaan ja kehitetään. Poliisin kanssa hyvin alkanutta yhteistyötä kehitetään ja pyritään pitämään ainakin yksi valvontaeläinlääkärien ja poliisin edustajien yhteinen suunnittelu- ja tilannekatsauspalaveri vuodessa. Yhteistyön kehittäminen syyttäjävirston kanssa aloitetaan vuonna 2011. Osallistutaan valvontaeläinlääkäreille järjestettäviin koulutuksiin ja kokouksiin sekä eläinsuojelulainsäädännön uudistamisen valmistelutyöhön mahdollisuuksien mukaan.

8.3.2 Erityistilanneviestintä

Viestintä erityistilanteissa on kuvattu kunnan valmiussuunnitelmassa (ympäristöterveys).

8.4 Eläinten terveyden valvonta

8.4.1 Eläintautivalmius

Pirkkalan ympäristöterveydenhuollossa, jolta Tampereen kaupunki ostaa tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, on kaksi valmiuseläinlääkäriä. Valmiuseläinlääkärit

osallistuvat vuosittain eläintautivalmiutta käsitteleviin koulutuksiin Pirtevan koulutussuunnitelman mukaisesti. Välttämättömien eläinlääkintähuollon tehtävien hoito poikkeustilanteessa Tampereen alueella sijaitsevien tuotantoeläintilojen osalta on kuvattu Pirtevan valmiussuunnitelmassa.

8.4.2 Eläintautiepäilyt ja –tapaukset

Tampereen kaupungin pieneläinten terveyden- ja sairaanhoidosta vastaavan yksityisen eläinlääkäriaseman palveluksessa oleva eläinlääkäri tekee epäilyilmoitukset ensisijaisesti kunnaneläinlääkärille tai, jollei hän tavoita kunnaneläinlääkäriä, läänineläinlääkärille. Jos hän ei tavoita läänineläinlääkäriäkään, hänen on ilmoitettava asiasta Elintarviketurvallisuusvirastolle. Helposti leviävistä tai vaarallisista eläintaudeista ilmoitetaan välittömästi, valvottavista eläintaudeista viimeistään seuraavana arkipäivänä ja muista tarttuvista eläintaudeista kuukausi-ilmoituksessa.

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimen sairastavan helposti leviävää tai vaarallista eläintautia taikka vastaanottaa toiselta eläinlääkäriltä Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätöksen vastustettavista eläintaudeista ja eläintautien ilmoittamisesta 1346/1995 4 § 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen, hän ilmoittaa asiasta välittömästi läänineläinlääkärille tai, jollei hän tavoita läänineläinlääkäriä, Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimen sairastavan em. päätöksen liitteessä 3 tai 4 tarkoitettua valvottavaa eläintautia taikka vastaanottaa toiselta eläinlääkäriltä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen, hän ilmoittaa asiasta viimeistään seuraavana arkipäivänä läänineläinlääkärille tai, jollei hän tavoita läänineläinlääkäriä, Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimen sairastavan em. päätöksen liitteessä 5 tarkoitettua eläintautia taikka vastaanottaa toiselta eläinlääkäriltä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen, hän ilmoittaa asiasta viimeistään seuraavana arkipäivänä läänineläinlääkärille tai, jollei hän tavoita läänineläinlääkäriä, Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Em. päätöksen liitteessä 6 tarkoitetuista tarttuvista eläintaudeista ilmoitetaan päätöksen 8 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetussa kuukausi-ilmoituksessa. Muista kuin tarttuvista eläintaudeista ilmoitetaan kuukausi-ilmoituksessa.

8.4.3 Zoonoosien valvonta

Kunnaneläinlääkäri ilmoittaa toteamistaan liitteessä 7 tarkoitetuista zoonooseista viimeistään seuraavana arkipäivänä tartuntatautien torjunnasta vastaavalle terveyskeskuksen lääkärille (kaupunginepidemiologi).

8.5 Terveysvalvontaohjelmat

8.5.1 Viranomaisten valvontamenettelyt ja resurssitarve terveysturvontaohjelmassa

Tampereen alueen terveysturvontaohjelmiin kuuluvat pitopaikat on lueteltu resurssitarveluettelossa. Alueella tällaisia tiloja on erittäin vähän, ja resurssitarve on pieni.

Ohjelmiin liittyneistä tiloista pidetään kirjaa ja terveysturvontaohjelmiin liittyviä asiakirjoja hallinnoidaan ympäristöterveyden tietojärjestelmän avulla (2010 –2011 YtBoss, uusi tietojärjestelmä hankitaan 2010 –2011 ja on käytössä 2011 –2012 lähtien). Pitopaikkojen status ja tilakäyntien tiheys on merkitty resurssitarveluetteloon.

Siipikarjan salmonellavalvontaohjelman osalta seurataan toimijan toteuttaman näytteenoton säästöjenmukaisuutta tarkastamalla näytteenottoon liittyvät asiakirjat viranomaisnäytteenoton yhteydessä. Parvissa toimitetut saapumisilmoitukset tallennetaan ympäristöterveyden tietojärjestelmään. Alueen nautaloille lähetetään vuosittain tiedote, jossa muistutetaan, että kaikista ikärajan ylittävistä kotiteurastettavista naudoista tulee tehdä ilmoitus kunnaneläinlääkärille ja että kaikki ikärajan ylittäneet ihmisravinnoksi käytettävät naudat pitää testata BSE-taudin varalta. Jos havaitaan, että terveysturvontaohjelmasta ei ole toteutettu säästöjen mukaisesti, ryhdytään tilanteen mukaan toimenpiteisiin aluehallintoviraston antamien ohjeiden mukaisesti. Tiloilla poistettujen nautojen tietoja seurataan aluehallintoviraston toimittamista tilastoista ja tarvittaessa selvitetään tapauskohtaisesti, onko terveysturvontaohjelmasta noudatettu.

8.5.2 Vesiviljelylaitosten terveysturvonta

Tampereen alueella ei ole vesiviljelylaitoksia. Vesiviljelylaitosten terveysturvontaa koskeva suunnitelma täydennetään kunnan suunnitelmaan tarvittaessa, jos alueelle tulee vesiviljelylaitoksia.

8.6 Muu tautiseuranta

Eviran vuosittain pyytämien seurantanäytteiden ottaminen määräajassa varmistetaan huolehtimalla sijaisjärjestelyistä. Pääsääntöisesti näytteenoton toteutumisesta vastaa eläinlääkäri. Tiedot taltioidaan ympäristöterveyden tietojärjestelmään ja näytteenoton etenemisestä toimitetaan tietoa aluehallintovirastolle viraston antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

8.7 Eläinten keinollinen lisääntyminen

Hevosten alkionsiirtoon liittyvien kunnaneläinlääkärille kuuluvat valvontatoimenpiteet toteutetaan Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon eläinlääkärien toimesta.

8.8 Eläimistä saatavat sivutuotteet

8.8.1 Sivutuotealan laitosten hyväksyntä ja laitosten valvonta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1774/2002 (sivutuoteasetus) edellyttää, että sivutuotteita käsittelevillä, varastoivilla ja hävittävillä laitoksilla on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä. Lisäksi viranomaisen on säännöllisin väliajoin suoritettava tarkastuksia ja valvontaa hyväksytyissä laitoksissa. Kaupungineläinlääkäri tai eläinlääkäri hyväksyy teknisten tuotteiden varastointilaitokset, tilarehustamot, tilakohtaiset polttolaitokset ja osan teknisistä laitoksista. Laitosten hyväksymisistä ja hyväksynnän peruuttamisista ilmoitetaan välittömästi Eviraan.

Sivutuoteasetuksen mukaan hyväksytyjen laitosten valvontatiheys on säädetty em. ministeriön asetuksessa 850/2005. Paitsi hyväksymiään laitoksia, kuntien ja aluehallintovirastojen tulee valvoa eräiden Eviran hyväksymien laitosten toimintaa.

Tampereen alueella ei tällä hetkellä (2010) ole sivutuotealan laitoksia. Tarvittaessa eläinlääkäri tai kaupungineläinlääkäri valvoo sivutuoteasetuksen mukaan hyväksymiään laitoksia kerran vuodessa; osallistuu tarvittaessa läänineläinlääkäreiden tarkastuksiin; valvoo Eviran hyväksymiä laitoksia kerran vuodessa lukuun ottamatta luokan 1 ja 2 käsittelylaitoksia, varastointilaitoksia ja teurastamojen sivutuoteosastoja valvoo kahta viimeistä laitostyyppiä lukuun ottamatta edellä mainittuja Eviran hyväksymiä laitoksia osallistumalla tarkastukseen kerran vuodessa valvoo toimialueensa muita paikkoja, joissa eläimistä saatavia sivutuotteita kuljetetaan, käsitellään, käytetään tai hävitetään.
Sivutuotteiden hautaaminen

Valvontaa tekevä eläinlääkäri valvoo toimijoiden hautauksistaan pitämää kirjanpitoa ja tarkistaa haudattavan sivutuotteen, hautauspaikan ja käytettävät välineet saamiensa ilmoitusten perusteella. Ilmoituksista pidetään luetteloja ja niistä lähetetään yhteenveto tiedoksi läänineläinlääkärille vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Lisäksi valvontaan, että sivutuotteet hävitetään säädösten mukaisesti. Tiloilla poistettujen nautojen tietoja seurataan aluehallintoviraston toimittamista tilastoista ja tarvittaessa selvitetään tapauskohtaisesti, onko terveystarkastusohjelmaa noudatettu. Tilallisia ohjeistetaan tarvittaessa sivutuotteiden hävittämisestä.

8.8.2 Käsittelemättömiä sivutuotteita käyttävät toimijat

Eläintenpitäjärekisterin osana toimivaan haaskarekisteriin haetaan käyttöoikeudet heti rekisterin tullessa käyttöön. Jatkossa toimijoilta tulevat ilmoitukset haaskapaikoista tallennetaan rekisteriin. Lisäksi tiedot tallennetaan ympäristöterveyden tietojärjestelmään.

Haaskapaikalle vietävät sivutuotteet tarkastetaan tarvittaessa ennen niiden käyttöä ja käyttö kielletään, mikäli aineksessa on tautiriski tai lääkejäämiä.

Lisäksi seurataan alueen karhunkaatolupien käyttöä, jotta luokan 2 ainesta ei käytetä ruokinnassa karhun metsästyksen ollessa käynnissä alueella.

8.9 Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Tilanteissa, joissa aluehallintovirasto ilmoittaa, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos epäillään, että eläin- tai tuote-erä on tuotu maahan laittomasti, eläinlääkäri voi läänineläinlääkäriin määräyksestä tehdä tarvittavat asiakirja- ja eläin- tai tuote-erätarkastukset aluehallintoviraston ja Eviran ohjeistuksen mukaisesti. Tarkastuksen tuloksesta raportoidaan välittömästi aluehallintovirastoon ja Eviraan.

8.10 Elävien eläinten ja eläimistä saatavien muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden sisämarkkinakauppa ja vienti

Eviraan rekisteröityineistä sisämarkkinakaupan tuojista ja viejistä saadut ilmoitukset ja tuontiluvat kirjataan ympäristöterveyden tietojärjestelmään. Epäselvissä tapauksissa käännytään läänineläinlääkäriin tai Eviran puoleen. Tuontieriä ei tarkastuksessa hyväksytä eikä vientieriä saa lähettää, jollei virkaeläinlääkäri ole täysin varma ehtojen täyttymisestä.

8.10.1 Sisämarkkinatuonti

Aluehallintovirastosta saadut sisämarkkinatuonnin ennakoilmoitukset kirjataan ympäristöterveyden tietojärjestelmään. Luvista, joiden hakija ei ole ilmoittanut tuonnista lupaan kirjatun voimassaoloajan kuluessa, ilmoitetaan aluehallintovirastoon ja Eviraan.

Virkaeläinlääkäriin tarkastamien tuontierien tarkastusten raportointi tapahtuu TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osio.

Hylätyistä eristä (myös lemmikkieläintuonneista tehdyt hallintopäätökset) ilmoitetaan Eviraan. Tällaisista toimenpiteistä päättäminen edellyttää yhteydenpitoa myös lähettäjämaan viranomaisiin, tiettyjä poikkeuksia (sovitut käytännöt) lukuun ottamatta.

Annettujen määräysten toteutuminen seurataan aina, esim. varmistamalla että eläimet on palautettu alkuperämaahan tai että ne on lopetettu. Seuranta tapahtuu pyytämällä esim. virka-apua tullilta ja tekemällä yhteistyötä alkuperämaan viranomaisten kanssa, tai pyytämällä lopetustodistus lopetuksen tehneeltä eläinlääkäriltä.

8.10.2 Sisämarkkinavienti

Eläinlääkäri tai kaupungineläinlääkäri kirjoittavat tarvittavat vientitodistukset sisämarkkinakaupassa vietäville seura- ja harrastuseläimille silloin, kun kohdema edellyttää virkaeläinlääkäriin todistusta. Terveystarkastukset ennen vientiä tekee eläinklinikka Tuhatjalka. Tuotantoeläinten ja hevosten osalta sisämarkkinavientiasiakirjat ja -tarkastukset tekee Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäri. Todistukset ja tarkastukset tehdään viejän kustannuksella.

Mahdollista eristä vastaanottajamaassa saatavaa palautetta seurataan ja tarvittaessa siihen reagoidaan esim. Traces-järjestelmän kautta.

8.10.3 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Eläinlääkäri tai kaupungineläinlääkäri kirjoittavat tarvittavat vientitodistukset EU:n ulkopuolelle vietäville seura- ja harrastuseläimille silloin, kun kohdemaata edellyttää virkaeläinlääkäriin todistusta. Terveystarkastukset ennen vientiä tekee eläinklinikka Tuhatjalka. Tuotantoeläinten ja hevosten osalta vientiasiakirjat ja –tarkastukset tekee Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäri. Todistukset ja tarkastukset tehdään viejän kustannuksella. Viejän tulee selvittää kohdemaan tuontiehdot.

8.11 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinten hyvinvoinnin valvonnalla tarkoitetaan eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säädösten perusteella tehtävää eläinsuojeluvalvontaa. Alueellisten ja paikallisten eläinsuojeluviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetetaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti. Aluehallintovirastoissa eläinten hyvinvoinnin valvonta kuuluu läänineläinlääkäriin tehtäviin. Kunnissa eläinsuojeluviranomaisia ovat kunnaneläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi. Teurastamoissa lain noudattamisen valvonta kuuluu tarkastuseläinlääkäreille.

Rajatarkastusasemilla lain valvonta on rajaeläinlääkäriin tehtävä. Eläinkuljetuksia maanteilla valvoo poliisi.

Eläinsuojeluvalvontaa Tampereella hoitaa virka-aikana valvontaa tekevä eläinlääkäri, tarvittaessa myös kaupungineläinlääkäri sekä näiden kummankin poissa ollessa tarvittaessa terveystarkastajat. Virka-ajan ulkopuolella tuotantoeläinten eläinsuojeluvalvonnasta vastaa päivystävä virkaeläinlääkäri (päivystysrengas, johon Pirkkalan ympäristöterveydenhuolto kuuluu) ja seura- ja harrastuseläinten osalta poliisi ja päivystävä eläinlääkäri.

Tampereen valvontaa tekevä eläinlääkäri ei tee praktiikkaa. Tuotantoeläintiloja on vähän ja tilanteita, joissa eläinsuojeluvalvontaa tuotantoeläintilalla tekisi eläinlääkäri, jolla on tilalle kiinteä asiakassuhde, ei käytännössä synny.

Resursseja eläinten hyvinvoinnin valvontaan Tampereen alueella on varattu seuraavasti:

Valvontaa tekevä eläinlääkäri: 0,50 - 0,55 htv (110 - 121 htpv), sis. suunnitelmalliset ja epäilyyn perustuvat tarkastukset, asian- ja asiakirjahallinta, arkistointi, postitus, tiedottaminen ja viestintä, yhteistyö muiden viranomaisten kanssa, koulutus, suunnittelu ja raportointi, muut eläinsuojeluun liittyvät tehtävät.

Kaupungineläinlääkäri: n. 30 htpv, hallinnolliset tehtävät

Toimistosihteeri: n. 10 htpv, laskutus, henkilöstöhallinto, muut toimistotehtävät.

8.11.1 Eläinsuojelutarkastukset

Havaittaessa eläinsuojelutarkastuksella eläinsuojelusäädösten vastaista menettelyä ryhdytään tarvittaviin pakkotoimiin (kiireelliset toimet eläinsuojelulain 44 § nojalla tai kiellot ja määräykset eläinsuojelulain 42 § nojalla). Jos määräyksiä tai kielloja on annettu, niiden toteuttamiselle annetaan määräaika, minkä kuluttua umpeen tehdään kohteeseen uusintatarkastus. Jos uusintatarkastuksella havaitaan, että annettuja määräyksiä tai kielloja ei ole noudatettu, annetaan tilanteesta riippuen uusi määräaika tai voidaan esittää lääninhallitukselle, että se tehostaisi annettua määräystä tai kielloa uhkasakolla. Pitkittyneissä tai muuten vaikeissa tai erityisen kriittisissä eläinsuojelutapauksissa pyydetään apua (yhteistarkastukset, konsultaatio, tehtävien siirto) aluehallintovirastosta.

Kaikista eläinsuojelutarkastuksista, joilla on havaittu eläinsuojelulakia rikotun, lähetetään kopio tarkastuskertomuksesta ja eläinsuojelupäätöksestä, sekä mahdolliset valokuvat tai muut tallenteet poliisin rikostutkintaan Pirkanmaan poliisilaitokselle. Jos epäkohdat tarkastuskohteessa ovat vakavia, mittavia tai katsotaan muuten tarpeelliseksi, kutsutaan poliisin tutkijapartio paikalle kohteeseen tarkastuksen yhteydessä. Virka-apua tarkastuksen turvaamiseksi pyydetään etukäteen Tampereen pääpoliisiasemalta faksilla, tai, jos virka-avun tarve ilmenee tarkastuksen yhteydessä yllättäen, poliisin tilannekeskuksesta tai hätäkeskuksesta puhelimitse.

Tarkastuksista tehdään aina kirjallinen tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan eläimen omistajalle tiedoksi. Eläinsuojelupäätökset tehdään kirjallisina ja toimitetaan valitusosoituksineen eläimen omistajalle tiedoksi todisteellisesti (saantitodistus, asiakirjan toimittaminen henkilökohtaisesti, haastemiehen välityksellä). Kaikki asiakirjat tallennetaan ympäristöterveyden tietojärjestelmään ja tarkastuskertomukset ja päätökset arkistoidaan lisäksi paperiversioina.

Kiireellisissä tapauksissa, missä todetaan, että on ryhdyttävä eläinsuojelulain 44 § mukaisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi, pyritään ensisijaisesti hankkimaan eläimelle hoitoa sinne, missä se on (yleensä omistajan koti / maatila). Hoidon (ruoka, vesi, pitopaikan puhtaus / eläimen ulkoilutus) tekee käytännön tasolla valvontaa tekevä eläinlääkäri tai terveystarkastaja; tuotantoeläinten kyseessä ollen mahdollisesti lomittaja, jos hoito on sovittavissa lomitustoimiston kanssa. Tilanne pyritään ratkaisemaan siten, ettei eläintä tarvitsisi siirtää pitopaikastaan ennen kuin jatkotoimenpiteistä voidaan tehdä päätös (esim. omistaja tavoitetaan). Jos pitopaikasta siirtäminen on kuitenkin ehdottoman välttämätöntä, kunta tekee aluehallintoviraston ja/tai Eviran kanssa neuvoteltuaan hoidon ostamisesta sopimuksen jonkin tarkoitukseen sopivan hoitopaikan kanssa (hoitopaikan oltava yritys). Kulut 44 § mukaisista toimenpiteistä peritään ensisijaisesti eläimen omistajalta.

Eläinsuojeluilmoitusten aiheellisuus selvitetään aina, mutta kaikki ilmoitukset eivät välttämättä johda eläinsuojelutarkastuksen tekemiseen. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset pyritään aina tekemään ennalta ilmoittamatta. Osa suunnitelluista tarkastuksista (ammattimainen ja laajamittainen eläintenpito) voidaan tehdä sovittuna ajankohtana, jos ei ole aihetta epäillä kohteessa olevan eläinsuojelullisia puutteita ja kohteen vastuuhenkilön läsnäolo on tarkastuksen tekemisen kannalta välttämätöntä. Oman toimialueen ulkopuolella sijaitsevista kohteista vastaanotetut eläinsuojeluilmoitukset ohjataan välittömästi ko. paikkakunnan eläinsuojeluviranomaisten käsiteltäväksi.

Tarkastuksilla pyritään siihen, että eläinten omistajalla olisi mahdollisuus olla läsnä tarkastuksella. Omistajan läsnäolo ei kuitenkaan ole välttämätöntä, vaan tarkastus voidaan tehdä omistajan poissa ollessakin. Kotirauhan piiriin tehtävät tarkastukset tehdään pääsääntöisesti omistajan läsnäollessa. Kuitenkin tilanteen vaatiessa tarkastus voidaan tehdä myös kotirauhan piirissä omistajan poissa ollessa. Tällöin tarkastukselle pyydetään aina virka-apuna mukaan poliisipartio.

Epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia tehdään vuosittain n. 100 kpl (arvio perustuu vuoden 2010 tarkastusmääriin, sis. uusintatarkastukset) ja ammattimaisen eläintenpidon suunnitelmallisia tarkastuksia pyritään tekemään kerran vuodessa kaikkiin tiedossa oleviin ilmoitusvelvollisiin kohteisiin (2010 tiedossa n. 70 kohdetta). Ammattimaisten kohteiden tarkastustiheyttä voidaan vähentää tapahtuvaksi harvemmin riskinarvioinnin perusteella. Tiedossa olevien ilmoituksenvaraisten kohteiden erittely on esitetty resurssitarvelomakkeessa.

8.11.2 Eläinten lopetus

Kotieläinten ja eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä sekä kotieläinten lopetus sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä kuuluu peruseläinlääkäripalveluun. Luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta syntyneet kulut eläinklinikka Tuhatjalka laskuttaa kunnalta ja kunta laskuttaa aluehallintovirastolta. Eläinsuojelullisista syistä lopetetun kotieläimen, jonka omistaja on tiedossa, lopetuskulut peritään ensisijaisesti omistajalta.

8.11.3 Teurastamot ja pienteurastamot

Tampereen alueella ei ole pienteurastamoja. Jos alueelle tulee pienteurastamoja, niiden eläinsuojeluvalvonnan järjestäminen ja resurssien käyttö päivitetään kunnan valvontasuunnitelmaan.

8.11.4 Tukivalvonta

Perustarkastuksista, joissa havaitaan mahdollisia aluehallintoviraston vastuulle kuuluvia täydentävien ehtojen indikaattorien laiminlyöntejä, lähetetään tarkastuspöytäkirja aluehallintovirastoon mahdollisimman pian tarkastuksen tekemisen jälkeen (tavoite viikon kuluessa). Vakavissa laiminlyöntitapauksissa tiedotetaan puutteista myös erikseen läänineläinlääkärille puhelimitse tai sähköpostilla.

8.12 Suunnitelmien arviointi ja toteutumisen valvonta

Ks. ympäristöterveyden valvontasuunnitelman yleinen osa.

8.13 Valitusten käsittely ja Toiminnan parantaminen

Eläinlääkintähuollon ostopalvelutoiminnan asiakasvalitukset ja korvauspyynnöt vastaanottaa ja käsittelee palveluiden tuottaja (eläinklinikka Tuhatjalka). Tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoidon osalta valitukset ja korvauspyynnöt käsittelee Pirkkalan ympäristöterveydenhuolto. Valvontatoimista tehdyt hallintovalitukset käsittelee Hämeenlinnan hallinto-oikeus ja muut kantelut ja valitukset se viranomaisen (aluehallintovirasto; terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunta), jolle valitus on kohdistettu.

Eläinlääkintähuollon ostopalvelutoiminnasta (pieneläimet) kerätään jatkuvasti asiakaspalautetta asiakastyytyväisyyskyselyllä, joka on saatavilla internetissä ja lisäksi paperiversiona pieneläinklinikka Tuhatjalassa.

Kunnan suunnitelmaa päivitettäessä huomiodaan ne seikat, joista edellisen toimintavuoden aikana on saapunut valituksia tai joista on huomautettu aluehallintoviraston tarkastuksissa ja auditoinneissa, sekä asiakaspalautteet. Kehittämistarpeet kerätään vuoden mittaan sitä mukaa kun niitä tulee kunnan tietoon ja korjaavat toimenpiteet kirjataan seuraavan vuoden suunnitelmaan. Korjaavien toimenpiteiden onnistumista seurataan jatkuvasti ja tiedot kootaan seuraavan vuoden toimintaraporttiin.

8.14 Seuranta ja raportointi

8.14.1 VASU-raportointi

VASU-raportointi tehdään Eviran ohjeen ”Ohje kunnalle elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveys- ja hyvinvointivalvonnan raportoimiseksi aluehallintovirastoon” (Eviran toimintaohje 11009) mukaisesti.

8.14.2 Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

eläinsuojelutarkastuskertomukset/päätökset toimitetaan välittömästi tai vähintään kuukausittain aluehallintovirastoon ja poliisille
terveysvalvontaohjelmien käyntien asiakirjat toimitetaan välittömästi tarkastuksen jälkeen aluehallintovirastoon
tautiepäilyt ilmoitetaan kohdan Eläintautiepäilyt ja –tapaukset mukaisesti
eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota: laskutus tehdään neljännesvuosittain aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti
muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot toimitetaan esitettyjen aikataulujen mukaisesti

8.14.3 Eläintaudeista ilmoittaminen

Eläintaudeista ilmoitetaan kohdan Eläintautiepäilyt ja –tapaukset mukaisesti.

8.14.4 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Tiedot eläinlääkintähuollon ostopalveluiden käytöstä saadaan sähköisesti pieneläinklinikka Tuhatjalan tilastopalvelusta. Tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat tilastot pyydetään vuosittain Pirkkalan ympäristöterveydenhuolloilta Tampereen alueesta vastaavalta praktikkoeläinlääkäriltä. Tilastot liitetään kunnan suorittamaan suunnitelman toteutumisen arviointiin ja toimitetaan vuosittain aluehallintovirastolle.

8.15 Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontahankkeet vuodelle 2011

Osallistutaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston antamien määräysten ja ohjeistusten mukaisesti mahdollisiin valvontahankkeisiin.

LIITE 2.

RESURSSITARPEEN KARTOITUS

KUNTA : Tampereen kaupunki

ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

1.1. Tuotantoeläintilojen määrä

1.1.1.	Nautatilat	23	
	Lypsykarjatilat	17	
	Lihanautatilat	2	
1.1.1.3.	Emolehmätilat		4
1.1.2.	Sikatilat	1	
1.1.2.1.	Lihasikalat	1	
1.1.2.2.	Emakkosikalat		0
1.1.3.	Lammastilat	3	
1.1.4.	Vuohitilat	5	
1.1.5.	Hevostilat	20-30	
1.1.6.	Siipikarjatilat		6
1.1.6.1.	Munintakanalat		6
1.1.6.2.	Broilerkasvattamot		
1.1.6.3.	Kalkkunakasvattamot		
1.1.6.4.	Siitoskasvattamot		
1.1.6.5.	Muut siipikarjayksiköt	1	
1.1.7.	Vesiviljelylaitokset		0
1.1.7.1.	Ruokalalaitokset		
1.1.7.2.	Poikastuotantolaitokset		
1.1.7.3.	Luonnonravintolammikot		

1.1.7.4.	Muut laitokset		
1.1.8.	Turkistarhat	0	
1.1.9.	Tarhatun riistan toimintayksiköt		0
1.1.10.	Mehiläistarhat	8	
1.1.11.	Muut tuotantoeläinyksiköt		ei tiedossa

1.2. Terveysthuoltosopimusten määrä

1.2.1.	Naudat		
1.2.1.1.	Tilat, joilla on terveysthuoltosopimus		ei tiedossa
1.2.1.2.	Tilat, jolla on terveysthuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa		
1.2.1.3.	Terveysthuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista naudatiloista		
1.2.2.	Siat		ei tiedossa
1.2.2.1.	Tilat, joilla on terveysthuoltosopimus		
1.2.2.2.	Tilat, jolla on terveysthuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa		
1.2.2.3.	Terveysthuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista sikatiloista		

- 1.2.3. Siipikarja ei tiedossa
- 1.2.3.1. Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus
- 1.2.3.2. Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa
- 1.2.3.3. Terveydenhuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatilastoista

1.3. Tuotantoeläinten määrä

- 1.3.1. Naudat 937
- 1.3.2. Siat ei tiedossa
- 1.3.3. Lampaat 10
- 1.3.4. Vuohet 26
- 1.3.5. Hevoset 129 - 200
- 1.3.6. Siipikarja 198
- 1.3.7. Turkiseläimet 0
- 1.3.8. Tarhattu riista ei tiedossa
- 1.3.9. Porot 0
- 1.3.10. Muut tuotantoeläimet ei tiedossa

1.4. Väestömäärä 213143

- 1.4.1. Lemmikkieläinten määrä (arvio 1/10 asukasta) 21314

1.5. Alueen pinta-ala km² 690

1.6. Yksityinen palvelutarjonta

- 1.6.1. Hyötyeläinpraktiikassa htv ei tiedossa
- 1.6.2. Muussa praktiikassa htv ei tiedossa

Mahdolliset palveluresursseja vaativat erityiskohteet esitetään kunnan suunnitelmassa. Suunnitelmassa esitetään myös ostosopimukset, jotka kunta on tehnyt yksityisten eläinlääkäripalvelujen tuottajien kanssa.

VALVONTA

2.1. Eläinten terveyden valvonta

Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.

Terveysvalvontaohjelmiin kuuluvat tilat

- Maedi-Visna 1
- Scrapie 0
- Broilareiden ja kalkkunoiden salmonellavalvontaohjelma 0
- Kanojen salmonellavalvontaohjelma 2
- Tarhattujen hirvieläinten terveysvalvontaohjelma 0
- Vesiviljelyeläinten terveysvalvontakohteet 0

2.1.4. Sivutuotevalvonta

2.1.4.1.	Haaskat	ei tiedossa, ei		ilmoitettuja
2.1.4.1.1.	Haaskan pitäjäksi ilmoittautuneet toimijat	kpl	0	
2.1.4.1.2.	Ilmoitetut haaskat /v	kpl	0	
2.1.4.2.	Sivutuotealan laitokset	kpl (ks. valvontaohjelma)	0	
2.1.4.3.	Hautaamisilmoitukset / v	kpl	0	

2.2. Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.

2.2.1. Ilmoituksenvaraiset kohteet

2.2.1.1.	Kennelit	tiedossa	7	
2.2.1.2.	Hevostallit	20-30		
2.2.1.3.	Riistanhoidolliset tarhat	ei tiedossa		
2.2.1.4.	Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	ei tiedossa		
2.2.1.5.	Eläinkaupat	noin	20	
2.2.1.6.	Eläinhoitolat	tiedossa	4	
2.2.1.7.	Muut	5 vakituista		luvanvaraista
2.2.1.8.	Vakinaiset porotarhat talvikaudella	kpl	0	

Mahdolliset valvontaresursseja vaativat erityiskohteet esitetään kunnan suunnitelmassa.

Eläinlääkintähuollon henkilöresurssit

	htp	htv
Eläinlääkärit:		
Eläinten terveyden valvonta		0,05 – 0,1
Eläinten hyvinvoinnin valvonta		0,50 – 0,55
Eläinlääkäripalvelut		
Elintarvikevalvonta*	0,1 – 0,2	
(kokonaisuudessaan 0,4)		
Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	30	0,14
Muut tehtävät		
Eläinlääkäriresurssit yhteensä		0,84 – 0,94
Muut kuin eläinlääkärit:		
Eläinhoitajat/avustajat		
Välinehuolto, siivous ym.		
Sihteeri-/toimistopalvelut	10	0,05
Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät		
Muut tehtävät		
Muut kuin eläinlääkäriresurssit yhteensä		0,05

1 htv = 220 htp

*

Elintarvikevalvonta sisältää:

maidontuotantotilojen tuotantohygieniset tarkastukset

teurastamoiden ja leikkaamojen valvonta ja lihantarkastus

riistanlihan tarkastus

munapakkaamojen valvonta

muut elintarvikevalvontaan liittyvät tehtävät

(Huom! 0,4 htv sisältää myös laitosvalvontaa ja ensisaapumisvalvonnan)